

Can Framis treu a la llum els dibuixos fets per artistes d'arreu del món per finançar un viatge de final de carrera

El miracle dels alumnes d'arquitectura

Els arquitectes Vicente Saavedra i José María Sen Tato ahir a Can Framis

CÉSAR RANGEL

TERESA SESÉ
Barcelona

Quan un grup d'estudiants busca finançament per al viatge de final de carrera, el més habitual és que recorri a les rifes de productes nadalencs, organitzi festes universitàries o vengui samarretes i encenedors. És un clàssic i la tradició ve de lluny. El 1960 els 28 alumnes de la 85a promoció de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona havien aconseguit recaptar uns quants milers de pessetes amb balls al Ritz, sopars i ajuts de l'escola. Una quantitat, però, insuficient per a un viatge que els havia de portar a donar la volta al món i conèixer ai-

xí, en persona, l'arquitectura que fins aleshores només havien pogut admirar als llibres.

Tenien 25 anys i els faltaven diners (400.000 pessetes) però els sobraven ganes, gosadia i imaginació. Per què no demanaven a arquitectes i artistes d'arreu del món que els regaleessin una obra per fer realitat el seu somni? La idea era forassenyada, però per sort ningú no en va fer cas i al cap de quatre mesos havien reunit 141 obres d'artistes com Giorgio Morandi, Lucio Fontana, Joan Miró, Otto Dix, Karel Appel, Antoni Tàpies i Hans Hartung. Una col·lecció inesperada que, per la pròpia excepcionalitat, no es va arribar a subhastar mai i ara surt a la llum després d'un llarguíssim descans de 56 anys als ar-

chius del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC).

"Que per què Calder, Apple, Tamayo i Walter Gropius havien de regalar una obra seva a un grup d'estudiants espanyols? Potser el secret va ser no plantejar-se la pregunta". Els arquitectes Vicente Saavedra i José María Sen Tato, impulsors d'aquell projecte i de l'actual exposició a Can Framis, recordaven ahir aquella aventura amb la mateixa naturalitat que mig segle enrere van invertir els escassos diners que havien recaptat en 270 carpetes, cartolines, sobres, segells...

Molt més àrdua va ser la recerca de les adreces dels artistes estrangers a través de les diferents ambaixades (per contactar amb els ar-

tistes espanyols van disposar de la complicitat del crític Alexandre Cirici Pellicer), però una vegada van tenir clara la llista i les dades dels destinataris, van dipositar els sobres al correu i van començar a esperar. Al cap d'un mes ja va arribar la primera resposta. Jean Cocteau va enviar no un sinó dos dibuixos (el del cartell de la seva pel·lícula *Orfeu*). Al llarg dels tres mesos següents "cada nova visita del carter era una festa. Estàvem tan entusiasmats veient les obres que no vam tenir temps de fer el projecte de final de carrera...", assenyalen encara amb certa prevenició. "Encara que—matisen—, de fet, el nostre projecte va ser la col·lecció i el llibre que vam escriure quan vam tornar del viatge".

Picasso no els va respondre mai i Miró, amb qui van contactar a través de l'arquitecte Torres Clavé, "ens va dir que com era possible que no sabéssim distingir entre el bé i mal i coses per l'estil, perquè havíem inclòs a la llista Dalí i Cocteau". Al de Figueres no li van arribar a enviar la carta i Miró, un cop li van mostrar el "penediment", els va fer arribar el seu dibuix. Les obres es van exposar a la Sala Gaspar per subhastar-les després, "però ens vam adonar que aquella col·lecció no es podia dispersar, que havia de continuar unida". El

Era el 1960, volien fer la volta al món i van demanar ajuda a Morandi, Miró, Otto Dix, Fontana...

mes de maig, en una agitada junta del COAC i a proposta d'Antoni Moragas, amb el suport de Corderch i Valls i un decisiu cop sobre la taula de Solà-Morales pare, es va decidir adquirir la col·lecció íntegra per 500.000 pessetes. Avui està valorada en més de 750.000 euros.

Els futurs arquitectes van poder fer el viatge —encara s'emocionen quan recorden l'impacte de la capella de Ronchamp de Le Corbusier i el Kulttuuritalo d'Alvar Aalto— i el COAC va aprofitar aquell patrimoni per fer exposicions temporals a la Zona Club de Corra i Milà. Fins que un dia van desaparèixer sis dibuixos (de Ràfols-Casamada, Antoni Bonet, Llorens Artigas, Miralles, Antoni Cumella...) i el conjunt va passar a ser custodiat als arxius. L'exposició que ara es pot veure a Can Framis de la Fundació Vila Casas, *Una col·lecció per a un viatge*, ha rebut la complicitat com a comissària de Victoria Combalia, a parer de la qual, més enllà de l'extraordinària història que conté, la col·lecció es pot veure com una radiografia de l'art d'aquell moment, recórrer pràcticament totes les modalitats de l'abstracció dels anys seixanta. Una lliçó doble, d'art i de vida.●

CRÍTICA DE ROCK

'Cercles' virtuosos

Cercles

Intèrprets: Sopa de Cabra
Lloc i data: Gran Teatre del Liceu. Suite Festival (17/I/2016)

DONAT PUTX

Van celebrar amb magnificència el 25è aniversari el 2011: tres dates al Palau Sant Jordi (que es diu aviat) van confirmar que el seu públic els continuava adorant. Però Sopa de Cabra va preferir prendre's el seu temps, deixar que les coses es decantessin per si soles abans de tornar a l'estudi. A finals del 2015, publica-

ven *Cercles*, el seu primer àlbum amb cançons noves en 14 anys. Diumenge, el van presentar en un Gran Teatre Liceu ple de gom a gom, que va encetar l'edició d'aquest any del Suite Festival.

Va ser una sessió llarga com requereixen els fans (26 temes, gairebé dues hores i mitja), en què van desfilir alguns convidats de la generació següent a la seva (Xarim Aresté, Joana Serrat). Al llarg de la compareixença van aflorar alguns tics coneguts, però també s'hi va poder constatar el bon moment interpretatiu que viu el grup, reforçat amb Valen Nieto (teclat, percussió, guitarra) i Ricard Sohn (te-

JORDI PLAY

Gerard Quintana durant el concert al Gran Teatre del Liceu

clats). Si Gerard Quintana insisteix en la seva tendència a una certa sobreactuació gestual, també és cert que en el capítol vocal va ser més que òptim, amb l'exhibició d'un bonic punt de negritud en la interpretació de la nova *Sempre a prop*. El guitarrista Josep Thió va estar esplèndid, i es va mostrar especialment solvent en peces com *Hores bruixes* o *Quan es fa fosc*.

Més enllà del que en certa manera era previsible (el foc de camp de *Podré tornar enrere*, l'eufòria de *L'Empordà...*), Sopa de Cabra va defensar tots els temes del seu nou disc amb dents i ungles. També amb encert, ja que lluny de ser un farcit, les cançons de *Cercles* van prendre vida i interès per si mateixes. És el que té la maduresa, quan està ben portada.●